

Gyvendama santuokoje ir būdama motina aš kart
kart vis stipriau jaučiu, kad būti moterimi ir femi-
niste yra du skirtingi ir galbūt net nesuderinami
dalykai.

– Iš Rachelės Cusk interviu leidiniui
„The Globe and Mail“ 2012-aisiais Toronte

Jis pakelia du pirštus prie nosies ir pauosto. Jie kvepia vaiko motina. Išpūtęs akis dairosi po tamsoje skendinčią virtuvę. Elektroninis laikrodis ant viryklės rodo tris minutes po vidurnakčio. Krūtinę spaudžia tarsi replėmis. Gal tai širdies smūgis? Ar taip jaučiasi žmonės, kai juos ištinga širdies smūgis? Reikia judėti. Jis ima žingsniuoti šviesaus ažuolo parketu ir liesti įvairius daiktus: duonos skrudintuvo rankenėlę, nerūdijančio plieno šaldytuvo durelių rankeną, minkštus saldžiai kvepiančius bananus vaisių vazoje. Dairosi pažįstamų daiktų, galinčių suteikti stiprybės. Padėsiančių sugrįžti į nūdieną.

Dušas. Jam reikia palįsti po dušu. Kone keturpėsčias lipa laiptais. Kaip kūdikis.

Nenori žiūrėti į save vonios kambario veidrodyje.

Dilgčioja visą kūną. Jis įnirtingai šveičiasi kempine.

Regis, girdėti sirenos. Ar tai tikrai sirenos?

Užsuka dušo rankenėlę ir įsiklauso. Tyla.

Lova. Jam reikia į lovą. Jei nieko nebūtų įvykę, jis dabar būtų gulėjęs lovoje. Būtų buvusi eilinė birželio naktis,

trečiadienis. Nusišluostęs pakabina rankšluostį ant vonios durų, kur šis visados kabo. Drebančiomis iš baimės rankomis gražiai suglosto balto audinio klostes, kruopščiai išlygina raukšles, tarsi dėliotų prekes parduotuvės vitrinoje.

Telefonas. Lėtai slankioja po namą ieškodamas, kur galėjo jį padėti: priėškambaryje ant suolo, virtuvėje ant spintelių ar ant staliuko prie laiptų. Ogi švarko kišenėje, štai kur jis turėtų būti. Švarko, numesto ant grindų prie užpakalinių durų, kur jis nusirengė vos išengęs į namus. Nešasi telefoną į viršų. Kojos visai neklauso, keliai linksta. Sustoja prie miegamojo durų.

Jis negali tenai eiti.

Miegos svečių kambaryje. Jis lėtai išsitiesia ant dvigulės lovos. Nepraslysta pro akis rūpestingai ištempta paklodė, po čiužiniu kruopščiai pakišti jos kraštai. Jis padeda mobilųjį telefoną šalia savęs. Apima baises noras jai paskambinti.

O ką pasakys? Kad labai jos pasiilgo? Kad jam jos reikia?
Per vėlu.

Jis spokso į mobilųjį ir įsivaizduoja girdįs atkaklų telefono pypsėjimą laukiant, kol ji atsilieps. Paskui užsimerkia ir vėl regi vaiką.

Po kurio laiko pajunta sujudant čiužinį. kažkas gulasi greta jo. Laukia, kada bus paliestas. Bet ne, tai vibruoja telefonas. Štai ir vėl. Tada dar sykį. Į kambarį pro langą skverbiasi oranžinė šviesa. Jis brūkšteli pirštu per neryškų savo atvaizdą telefono ekranelyje ir atsiliepia.

Jos balsas aukštas, jame justis skausmas. Tokį jis jau buvo girdėjęs.

– Nutiko baises dalykas, – sako ji.

Rugsėjis

Vidinis Loverlių šeimos kiemas

Paties brangiausio namo šioje gatvėje vidiniame kieme pusamžiai žmonės nužiūrinėja vienas kitą keistais grobuoniškais žvilgsniais, apsimesdami itin draugiški. Būrys telkiasi aplink patraukliausius svečius. Jie, kaimynai, čionai susirinko į šeimyninę popietę kartu su vaikais. Šie irgi žaidžia panašų į suaugusiųjų žaidimą, tik suaugę vyrai avi prašmatnius batus, o moterys segi papuošalus, nelabai derančius vaikų žaidimų aikštelėje, ir visi kalba maloniais balsais.

Šventei maistas užsakytas iš anksto ir jau atvežtas. Metalinėse voniose su ledukais mirksta firminis alus, ant ilgų medinių padėklų gausu vieno kąsnio sumuštinukų ir skrudintų bulvyčių popieriniuose maišeliuose. Storu atlasiniu kaspiniu perrišti celofaniniai dovanų krepšeliai su sausainiais, ant jų glazūra užrašyti vaikų vardai.

Prie galinės kiemo tvoros rikiuojasi visa eilė brandžių, ką tik pasodintų medžių, iškastų ir čia įleistų į žemę pasitelkus kraną. Kiemas nesiriboja su jokių skersgatviu; rehabilitacinių centrų ar jiems priklausančių gyvenamųjų namų čia nerasi

net už keturių kvartalų. Nėra ir nutekamųjų griovių lietaus vandeniui surinkti. Veja nenusakomai žalia. Jai laistyti įrengta irigacijos sistema. Šlifluoto betono terasa po virtuvės langais apstatyta buksmedžiais skoninguose vazonuose. Kieme yra ir sandėliukas, tik jis nelabai panašus į tokios paskirties statinį – jo durys atsidaro į abi puses, viduje įrengtas normalus apšvietimas.

Šiame kieme paprastai šėlioja trys vaikai. Didžiulis trijų aukštų namas stovi dvigubame žemės sklype, šioje gyvenvietėje tai negirdėtas dalykas. Trimečiai dvyniai – berniukas ir mergaitė – aprengti vienodais dryžuoto indiško audinio kostiumėliais. Jie leido savo mamai – šio įžūliai didelio namo šeimininkei – sušukuoti jiems plaukučius aukštyn ir sutepėti žele. Vyresnis, dešimtmetis, berniukas užsigeidė apsivilkti mokyklinę sportinę uniformą su dėme ant marškinėlių. Gal šokolado ar kraujo? – vėliau spėlios svečiai. Tačiau Vitnės sutuoktinis išmintingai patarė susilaikyti nuo nereikalingų barnių likus penkiolikai minučių iki vaikų popietės pradžios.

Pusę keturių popiet ji vis dėlto susilaikė nenuplėšusi nuo sūnaus purvinų sportinių marškinėlių ir neužvilksusi melsvų su sagutėmis ir apykakle, nupirktų šiai progai. Priimant svečius įtampa jau nuslūgo, ir ji, šeimininkė, dabar patenkinta, kad visiems linksma ir smagu. Svečiai sužavėti. Tai matyti iš jų žvilgsnių, iš subtilių draugų vertinimų; šito ji ir tikėjosi. Ji galvoja apie nuotraukas, kurios šįvakar užtvindys socialinius tinklus. Garsus svečių šurmulyš vis pertraukiamas juoko pliūpsnių; tokia pakili nuotaika ją džiugina.

Šis triukšmas yra kaip tik tai, dėl ko kaimynė Mara neina į vakarėlį. Prieš mėnesį ji, kaip ir kiti pakviestieji, pašto dėžutėje rado atviruką-kvietimą, bet iškart išmetė į šiukšlių dėžę. Ji žino, jog kaimynai nenori šioje šventėje matyti nei jos, nei Alberto. Šie žmonės galvoja, kad ji ir jos vyras jau niekam neįdomūs. Dešimtmečius kaupia jos išmintis šioms poniutėms nerūpi. Jos dedasi viską išmanančios. Ai, tiek to. Ji ir taip viską mato ir girdi pro plyšius tvoroje, tvarkydama savo sodelį, raudama piktžoles. Kai paskaus nugarą, eis į terasą ir įsitaisys apipelijusiam krėslė. Tarp vešlaus hortenzijų krūmo lapų pamachiusi kažkokį daiktą, papurto šakas. Ant žemės nukrenta iš popieriaus išlankstytas lėktuvėlis. Šitą buvo pražiopsojusi. Ketvirtadienio rytą savo sode tokių lėktuvėlių rado net kelis. Mara pasilenkia paimti nuo žemės lankstuko ir išgirsta Vitnės balsą. Perrėkdama svečių keliamą šurmulį, Vitnė sveikinasi su pora, gyvenančia kitapus gatvės.

Ta pora – Rebeka ir Benas – atėję iškart skuba ieškoti šeimininkės. Jie turi tik dvidešimt minučių ir nori padovanoti jai orchidėją. Rebekai reikia į darbą. Benas atlydėjo Rebeką, nors mieliau būtų pasilikęs namie. Kol Rebeka sveikinasi su Vitne, jis tyli. Vitnė dėkoja už dovaną, šio to paklausinėja, paplekšnoja Rebekai per ranką, per petį, ir ši nusiramina. Moteris sužavėta, o taip būna retai. Viliasi, kad niekas jų nepertrauks.

Beno plaukai dar drėgni po prausimosi duše. Jis kvėpia kaip rytą. Mato Vitnę dirščiojant į jį ir kalbantis su jo žmona. Beno ranka – užpakalinėje baltų Rebekos džinsų kišenėje. Jis prisitraukia ją dar arčiau. Rebeką jaučia, kad jis nesiklauso moterų pokalbio, kad jam neįdomu, ir neapsirinka. Jis žiūri

į burtininkę, spalvotu šaliku apvyniojančią vieną iš krykščiančių Vitnės dvynukų – mergytę. Šioji sugauna draugišką jo žvilgsnį. Benas nelinkęs per daug bendrauti su suaugusiaisiais, o štai vaikai prie jo tiesiog lipte limpa. Jis – visų mylimas mokytojas. Žaidimų dėdė. Beisbolo treneris.

Iš kito kiemo galo Bleirė žiūri į Beną ir Rebeką. Kaip subtiliai jie liečia vienas kitą, klausydamiesi Vitnės oracijų; jie vis dar randa kits kitame tai, ko trokšta. Benas ir Rebeka – bevaičiai, todėl, skirtingai nei kiti čia susirinkusieji, dar nėra negrižtamai pasikeitę. Tarpusavyje kalbasi pilnais, gramatiškai taisyklingais sakiniais. Tikriausiai ir dulkinasi kasdien, ir tuo mėgaujasi. Užmiega vienoje lovoje susipynę kojomis, o ne išspraudę tarp kūnų pagalvę, kad atskirtų savąją lovos dalį nuo sutuoktinio įsivaizduodami, jog šio iš viso nėra.

Bleirė mato, kaip jos geriausia draugė Vitnė, baigusi kalbėtis su Rebeka, mandagiai atsitraukia ir ima dairytis naujo pašnekovo. Eidenas, tas garsiakalbis, kuris naktį miega už Bleirės gynybinės pagalvės, kažką šūkalioja iš kito kiemo galo. Jis turi klausytojų, visados jų turi. Jis artėja prie savo pasakojimo, kurį Bleirė jau yra girdėjusi, kulminacijos ir patraukia pro šalį einančios Vitnės dėmesį. Bleirė pasijunta stypsanti viena ir ima dairytis Vitnės sutuoktinio Džeikobo. Pamato jį, kalbantį su jai nepažįstama pora. Maža mergytė su kietai supintomis kasytėmis glaustosi motinai apie kojas. Džeikobas rodo į savo namą, pirštu piešia ore stogo kontūrus ir aiškina jo konstrukciją. Vilki įprastus juodus medvilninius marškinėlius, mūvi juodas laisvalaikio kelnes su paraitotais atvartais, basnirčia įsispyręs į baltus firminius sportbačius. Jo plaukai,

antakiai ir skandinaviški akinių rėmeliai vienodos spalvos, stilingai griežti, bet šiaip jau šis vyras labai mielas. Pamatęs Bleirę jis kilsteli ranką: labas. Sugauta spoksanti Bleirė nurausta. Į jį tiesiog neįmanoma nežiūrėti. Ji vėl ima dairytis jo žmonos.

Vitnė kalbasi su būreliu mamų iš jos vyresniojo sūnaus, iš Ksavero, klasės. Šiaip jau jos turi pokalbių grupę, bet Vitnė joje retai dalyvauja, nes nežinotų, ką atsakyti į mamų užduodamus klausimus apie pirmojo ketvirčio projektą, karštųjų patiekalų pietums valgiaraštį ar kada paskutinė diena, kai dar galima užsisakyti klasės nuotraukų. Ir vis dėlto jai patinka būti šioje grupėje. Kartais, atvykusi į darbą anksti rytą ir gerdama trečią puodelį kavos bei mėgaudamasi tyla ir ramybe, ji įmeta kokį nors linksmą veidelį, iškeltą nykštį ar raudoną širdelę. Ačiū, kad informuojate! Nieko naudingo, netgi truputį pašaipu. Vitnė junta įdėmius moterų žvilgsnius, kai palikusi mamytės eina pasisveikinti su jų sutuoktiniais. Šie ją išvydę ūmai nutyla, pasitempia.

Bleirė sulaukia Rebekos dėmesio, ir moterys maloniai šnekausi. Bleirės galvoje – tik mintys apie orą, tą prakeiktą prastą orą, kai vakarais anksti pradeda vėsti, o Rebeka pasakoja apie ilgas valandas ligoninėje ir kad šiandien po keturiasdešimt penkių minučių jau turi būti darbe. Rebekai jos darbas patinka, o abi moteris sieja tik paprasta bičiulystė. Bleirei Rebeka – kaip vaikščiojanti medicinos enciklopedija, atsakinėjanti į visus jos klausimus apie dukrelės bėrimus, lojančius kosulius, niežtinčią ausį ar pilkos spalvos kakutį. Tokios bėdelės kartais kamuoja Bleirę net kelias dienas. Ji stebisi, kaip Rebeka gali

būti tokia stipri, siekdama savo tikslo. Ir kad į vaikų šventę atėjo mūvėdama baltais džinsais.

Rebeka kas kelios sekundės vis žvilgčioja į septynmetę Bleirės dukrą. Nepaliauja į ją spoksojusi. Galvoja, kaip būtų, jei ir ji čia dalyvautų su savo vaiku. Rebeka leidžia sau pasvajoti apie ateitį, bet ši vis labiau nuo jos tolsta ir tįsta kaip tas šalikas iš burtininkės skrybėlės. Mergytė kartu su dvyniais, laukiančiais eilėje prie burtininkės skrybėlės, piešia kreidelėmis ant terasos plytelių. Abi moterys seka akimis Bleirės dukrą, apsimėsamos labai patenkintos vaikais, nors iš tiesų taip nėra.

Prie jų su gėrimu taurėje prieina Vitnė. Bleirė ir Rebeka pralinksmėja. Vitnė uždeda Bleirei ant peties ranką ir nuduoda nepykstanti dėl spalvotomis kreidutėmis ištepilotų dvynukų rankų. Kaip miela į juos žiūrėti, čiulba Vitnė, kaip puikiai Chloja sutaria su mažaisiais. Tačiau nepastebimai žingteli atgal, kad vaikai nešvariomis rankytėmis neištepliotų jos suknelės.

Rebeka bando suvokti, kaip žmonėms šauna į galvą rengti tokias popietes, kviestis svečių, rūpintis maistu. Jai liko trys minutės, ir dabar jos protas intensyviai skaičiuos tas šimtą aštuoniasdešimt sekundžių, nes kitaip ji negali. Rebeka irgi pagiria Chloją, mergaitės draugiškumą, o sekundės vis tiksi.

– Žavinga, – sako ji.

Taip įvertinus jos vienturtę dukrelę, Bleirė teatsako šypsniu. Nors jaučiasi patenkinta, Rebeka tai ištarė labai jau atsainiai.

Žodis „žavinga“ primena Vitnei, jog metas pasidomėti, kur dingio jos „visai nežavingas“ sūnus. Kieme jo nematyti. Bleirė minėjo prieš pusvalandį mačiusi jį prie Maros tvoros, spok-santį pro plyšius į jos kiemą. Vaikas niekada nebūna ten, kur turėtų būti. Vitnė prašė jo elgtis mandagiai, būti draugiškam ir žaisti su mažesniais vaikais. Bent jau šįkart. Ir tik dėl jos. Jis turėtų būti čia. Burtininkė jau baigia savo pasirodymą.

Gal vaikas nori pabūti vienas? Bleirė ištaria tai lėtai ir tyliai, bet gal reikėjo patylėti?

Tuoj Vitnė jį suras.

Negi jis negali elgtis, kaip liepta? Negi negali būti toks, kaip Bleirės dukra? Ta jo nuolatinė nepatenkinta mina ir piktas, kone rūstus žvilgsnis. Žmonės klausinėja, ko jis toks paniuręs, nors iš tiesų jis visada toks. Veidas ištįšęs. Nusimi-nęs. Plaukai ilgi, bet nesileidžia apkerpamas. Vitnė vaikšto po namą, šaukia jį vardu. Kyšteli galvą į maisto sandėlį, sve-tainę, žaidimų kambarį rūsyje. Neturėtų šito daryti įpusėjus vakarėliui, kai kieme būriuojasi per penkias dešimtis svečių. Gal kur pasislėpė? Gal vėl pasičiupo aipadą? *Ksaverai!* Ar bū-tina ją taip nervinti? Vitnė užbėga laiptais į trečią aukštą ir atidaro jo kambario duris. Jis čia, guli ant lovos, susigrobęs vaikams skirtus dovanų maišelius. Jie visi praplėšti ir ištuštinti. Visi iki vieno. Šokoladu išstepliotas veidas ir patalynė. Laižo glajų nuo sausainio popierėlio, ant kurio užrašytas kito vaiko vardas.

– KSAVERAI! KĄ, PO PERKŪNAIS, DARAI? – Vitnė puola prie jo ir išplėšia iš rankų aplaižytą celofaną. Sūnus surinka ir atšlyja nuo jos. – KOKĮ ŠŪDĄ ČIA IŠDARINĖJI?

Ksaveras susiraukia ir lyg mažvaikis atkiša apatinę lūpą, bet ji neleis jam paleisti dūdų, neleis unkšti, antraip nesusivaldžiusi dar ims ir užtvos.

– NE! – surinka Vitnė ir stveria jį už rankos; vaikas sunkščia ir sudrimba lyg negyvas. Vitnė nekenčia, kai jis taip elgiasi. – LIPK NUO LOVOS, MAŽAS ŠŪDŽIAU!

Staiga ji paleidžia jo ranką. Nes ūmai suvokia, kad apačioje stojo mirtina tyła.

Linksmas šurmulyz staiga nutilo. Girdėti tik kurtinamas įsiutusios jos pačios širdies plakimas. Ir ausyse tebeskambantis jos piktas, tulžingas riksmas. Pažįstamas jos įsiūčio aidas. Ją apima galimų pasekmių baimė. Ir tada ji pamato plačiai atlapotą langą. Ją girdėjo visi ten, apačioje.

Iš gėdos ji susmunka ant grindų. Šalia krūvelės atlasinių kaspinėlių, kuriais buvo perrišti sausainiai ir kurių galiukai įkirpti kaip gyvatės liežuvis.

Vitnė suvokia, ko staiga neteko.

PO DEVYNIŲ MĖNESIŲ

1 SKYRIUS

Bleirė

Ketvirtadienio rytas

Birželis. Ketvirtadienis. Pusė šešių ryto. Bleirė Parks gurkšnoja kavą ir galvoja apie savo vyrą, kuris šiuo metu skečia kitai moteriai kojas kaip drugelio sparnus.

Įsivaizduoja, kaip jis ją uosto. Paskui ragauja, suka ratu liežuvį, caksi.

Bleirė delnu užsidengia burną. Padeda puodelį.

Nesimiega. Ji tą daro jau kelintą rytą iš eilės – mėgaujasi nepadoriomis mintimis. Šitaip pradėti dieną nėra gerai, bet labai pagelbsti apėmus nerimui ir jau galima pratempti dieną. Antraip jausis visiškai išsunkta. Stovės parduotuvėje ir spoksos į visą eilę dėmių valiklių, reklamuojamų per televiziją ir deseksualizuojančių vidutinio amžiaus namų šeimininkes, tokias kaip ji, ir įsivaizduos jaunesnės moters burną, sklidiną jos vyro sėklos.

Įsipylusi antrą puodelį kavos, kuri nėra tokia gardi kaip ką tik išgertoji, pasijunta alkstanti, tik negali įvardinti, ko

trokšta. Ir kaltas ne nuobodulys. Ne geidulingas ilgesys. Ne nyki dešimties metų santuoka ar tiksintis laikrodis, užbaigiantis beprasme kelionę. Ar tai normalu? Ar taip jaučiasi visos jos bendraamžės?

Nuo minties, kad reikėtų su kuo nors apie tai pasikalbėti, užspaudžia krūtinę. Stipriau nei įprastai. Verčiau aukštai iškelti galvą ir ramiai sutikti tai, kas jos laukia kitą valandą. Ir dar kitą. Kad tik niekas nepamatytų, kokia ji nelaiminga. Žinia, visiems bus tik geriau, jei nuduos esanti viskam abejinga. Jei žengs tvirtai, nors ir neturėdama jėgų suvokti, ko iš tiesų trokšta ar kaip jaučiasi ankstų rytą suskambėjus žadintuvui.

Ji žino, kad su pažeidžiamumu reikia kovoti, šiais laikais moterys turi tai treniruoti kaip raumenis. To moko knygos, tinklalaidės ir įvairūs motyvuojantys kalbėtojai. Ji stengiasi žavėtis tais, kurie prisipažįsta gyvenime suklydę, bet nuoširdžiai gailisi ir pasižada keistis. Deja, jai tokie pokyčiai – ne prie širdies. Kitokio gyvenimo ji neįsivaizduoja. Ir negali nusikratyti gėdos, kad jos gyvenimas taip nenusisekė.

Po trečio puodelio kavos viršuje sugirgžda veriamos dukters kambario durys. Medinėmis koridoriaus grindimis nušlepsi basos kojos. Vieninteliame vonios kambaryje sukliokia unitaze nuleidžiamas vanduo; visame name girdėti, kaip prisipildydamas šnypščia bakelis. Bleirė perbraukia delnu pavargusį veidą.

Kažkuriuo metu jai pasidarė patogu kaltinti Eideną dėl nenusisekusio savo gyvenimo. Jis tapo jos liejamo pykčio saugykla. Ji vis lieja, lieja, lieja, o saugykla niekaip neprisipildo. Gerai pagalvojus, nėra ko stebėtis, juk jiedu susituokę;

o gyventi atskirai Bleirė nenorėtų. Viską pasidalinti ir pradėti iš naujo? Suvokti realybę? O kaip skyrybos paveiktų jų dukterį? Baisu net pagalvoti.

Vonios kambaryje atsukamas čiaupas. Girdėti, kaip Chloja atidaro veidrodines spintelės dureles, už kurių puodelyje sudėti trys dantų šepetukai. Bleirė įmeta riestainį į duonos skrudintuvą – tai dukrai pusryčiams. Tepamasis sūris jau išimtas iš šaldytuvo, kad būtų kambario temperatūros, toks, kokį mėgsta Chloja.

Dėl savo nesėkmių kaltinti nenusisekusią santuoką Bleirei sekėsi gana neblogai. Bet prieš pusantros savaitės Eideno džinsų kišenėje ji rado nuplėšto folijos paketėlio kampą. Mažesnę nei kvadratinis colis. Kam nors kitam tai būtų buvusi tiesiog paprasta šiukšlė, iškritusi iš kelnių kišenės, kai šią apžiūri prieš mesdamas į skalbyklę. Bet Bleirė ant to paketėlio pamatė apskritus įspaudus. Ir žalsvą prašmatnią spalvą viduje. Tai buvo panašu į pakelį nuo prezervatyvų, kuriais kadaise jie patys naudojosi. Nuo tada, kai rado tą kampelį, Bleirė rytais paima jį iš stalčiaus, kur laiko paslėpusi, ir pasidėjusi ant delno apžiūrinėja.

Tas popierėlis gali būti nuo daug ko. Nuo javainių batonėlio. Nuo mėtinio saldainio po verslo pietų.

Bet, nesant įrodymų, ją ėmė kamuoti nemalonūs jausmai.

Kartą teko girdėti, kad tokia būseną vadinama pašamonės kuždesiais: kai tau nuojauta kužda, jog *kažkas negerai*. Bėda ta, kad ne visos moterys pajėgia išgirsti, ką gyvenimas joms nori pasakyti. Tuos kuždesius jos išgirsta pavėluotai, jau po laiko. Ir nemaloniai nustemba. Beviltiškai bando praregėti ir išvysti tiesą.

O gal jai paranoja? Gal turi per daug laiko ir visko prisigalvoja?

Išgirdusi Chloją leidžiantis laiptais į apačią, Bleirė ant riestainio užtepa sūrio. Galvoje vėl šmėsteli plačiai pražergtos šlaunys. Eidenas pirštai praskečia stangrias nudepiliuotas lytines lūpas. Po visko jis maloniai ją glamonėja. Galbūt jinai jį prajuokina. Bleirei net gyvaplaukiai pasišiaušia ant rankų. Ji vėl prisimena, kaip aną mėnesį, naktį, jiems mylintis Eidenas neišliejo sėklos. Kad pernelyg dažnai jis žvilgčioja į telefoną.

Chloja jau beveik laiptų apačioje. Bleirė suglaudžia įsi-vaizduojamas šlaunis ir suspaudžia suteptas riestainio puseles. Tada atsisuka į dukrą ir prisiverčia nusišypsoti, kad ir šiandien, kaip kiekvieną rytą, Chloja pirmiausia išvystų besišypsantį motinos veidą.

2 SKYRIUS

Rebeka

Prieš keletą valandų

Rezidentas informuoja ją apie paciento būklę, kai abu pro dvivėres duris skuba į priėmimo skyrių. Sportbačių padai girgžda einant išvaškuotomis grindimis. Kai paramedikai įstumia pro duris neštuvus su ratukais ir perduoda gydytojų komandai, iš lauko padvelkia šiluma ir drėgme. Be dešimties minučių dvyliktą nakties buvo pranešta apie dešimtmetį berniuką, iškritusį pro langą; vaikas be sąmonės, po pirminės apžiūros nustatyta, kad jam veikiausiai smegenų sukrėtimas, bet akivaizdžių sužalojimų nematyti. Medicinos sesuo pasitraukia į šalį, ir Rebeka maudamasi mėlynas gumines pirštines atsisuka į pacientą, ketindama kilstelėti jo akių vokus.

Staigiai ji atitraukia ranką. Vaiko veidas. Ji pažvelgia į seselę už neštuvų.

– Aš jį pažįstu. Jo vardas Ksaveras. Gyvena kitapus gatvės.

– Gal norėsite...

– Ne. – Rebeka nusipurto, bando susikaupti. Tuoj pakils uždanga. – Nereikia. Viskas gerai. Kokie gyvybiniai rodikliai? Nagi, prie darbo.

Tvirtomis rankomis čiupinėdama vaiko kūnelį, ji šūkčioja nurodymus talkinančiam medicinos personalui, ir po kelių sekundžių įprasta, daug metų praktikuojama apžiūros procedūra įsibėgėja. Trachėjinė intubacija. Į venas įsmeigiami kateteriai. Skubiai atliekama galvos smegenų kompiuterinė tomografija. Kai vaikas ant apžiūros stalo, ji niekada neužtrunka ilgai, nes kiekviena minutė gyvybiškai svarbi, kiekviena sekundė potencialiai reikšminga, bet po visko, kai padaryta tai, kas būtina, minutės jai atrodo kaip begalinė laiko juosta su pabaiga, viena iš dviejų galimų.

– Kur jo tėvai? Ar jie atvyko kartu? – Rebeka nusimauna pirštines ir įmeta į šiukšlių dėžę.

Žiūri į papilkėjusį Ksavero veidą, pražiotą burną, į kurią pati įkišo vamzdelį. Nubraukia vaikui nuo kaktos drėgnų plaukų sruogą. Žemė, kur jis nukrito, dar šlapia po vakarinio lietaus. Paglosto jam skruostą.

Priimamajame ant vinilinių ligoninės kėdžių yra sėdėję šimtai tėvų, laukdami jos išeinančios. Kartais jai pačiai būna nejauku, kai tėvams ramiai taria lemtingus žodžius. Bet iki šiol dar niekada neturėjo pažįstamo paciento. Nė vienas iš jų nebuvo kaimynų vaikas, plaunantis automobilį muilo putose panardinta kempine ar važinėjantis mėlynu dviračiu su ryškiai žaliomis rankenomis. Jai dar niekada neteko pranešti draugams, kad jų vaikas gali neišgyventi.

Išėjus iš traumatologinio skyriaus, adrenalino banga nuslūgsta. Ilgame koridoriuje ant grindų mirga dienos šviesos lempų atspindžiai. Palengva sugrįžta jausmai: skimbteli kolegų pranešimų gaviklis, atėjus žinutei; laukiamajame girdėti verkšlenantis vaikas; ore tvyro antiseptiko kvapas. Rebeka išsiima iš kišenės telefoną. Nori paskambinti Benui, išgirsti jo ramų, guodžiantį balsą, bet jis jau turbūt miega. O jos laukia Vitnė.

Rebeka pabeldžia į praviras nedidelės patalpos duris, kur Vitnė buvo palikta. Ši sėdi prie apskrito stalo ir spokso į jai padėtą dėžutę, pilną šiurkščių popierinių servetėlių. Nepakelia akių į atėjusią draugę.

– Vitne, apgailestauju.

Lyg robotas išsekus baterijai, Vitnė lėtai pakelia galvą ir tyli. Rebeka prisėda šalia ir apkabina draugę per pečius. Ji visada taip elgiasi: paliečia vaiko tėvui žastą ar petį, kad žodžiai, kuriuos ji tuoj ištars, nuskambėtų šiltai, nekasdieniškai. Tokį įprotį ji susigalvojo ir išsiugdė prieš daug metų. Anksčiau būti empatiškam nebūdavo taip lengva kaip dabar. Jaunystėje jai labiau sekėsi kitose profesinės veiklos srityse, ten, kur viskas tiksliai apibrėžta ir kompetentingai įvertinta. Kur viską galima įrodyti faktais.

Vitnė užsimerkia ir lėtai praveria burną, bet žodžiai įstrin-ga gerklėje. Tarsi būtų pamiršusi, ką norėjo pasakyti.

– Ar gali papasakoti, kas atsitiko?

Rebeka tikisi, jog Vitnė patvirtins tai, kas jai, Rebekai, jau buvo pranešta medikų: kad prieš eidama gulti Vitnė už-ėjo į sūnaus kambarį, bet jo lova buvo tuščia, o langas pravi-ras. Kad pažvelgusi žemyn ji pamatė vaiką, gulintį ant žolės.

Kad nesuvokė, kas atsitiko. *Nagi, Vitne, pakartok tai, ką sakei jiems.*

Rebeka galvoja apie užpakalinį kiemą, stačiakampį kruopščiai prižiūrimos vejos lopinėlių, kur medikai rado berniuką. Pastarąjį kartą ji ten viešėjo rugsėjį, dalyvavo kaimynų surengtoje popietėje.

Nenorėtų prisiminti Vitnės įniršio tą vakarą. Ir vaiko raudos, sklindančios iš jo kambario, kai motina ant jo šaukė.

– Noriu pakalbėti su tavim apie Ksavero būklę.

Vitnė delnu užsidengia akis.

– Pasakyk, ar jis mirs? – išlemena plonu kimiu balsu.

Rebeka suima ją už kitos rankos. Vitnės pirštai šalti, su gniaužti į kumštį. Ji bando ištraukti ranką, bet Rebeka stipriai suspaudžia ją saujoje, ir moteris pasiduoda. Rebekos taip lengvai neišgąsdinsi, bet kai susipažino su Vitne, šioji ją nustebino savo gyvybingumu, rafinuotumu, minčių gilumu ir išraiškinga kalbėseną.

Tačiau laikui bėgant ir abiejų gyvenimams slenkant arti moje kaimynystėje, tas įspūdis pradėjo blėsti. Gyvenant fiziškai arti viena kitos, atsiranda stiprus bendrystės jausmas, o kur dar visos kitos mūsų žemės siūlomos galimybės. Jiedvi su Vitne kvėpuoja tuo pačiu oru, trečiadieniais Rebeka regi kitoje gatvės pusėje išrikiuotus šiukšlių konteinerius ir mato, kad Vitnės šeima ne viską rūšiuoja taip, kaip turėtų. Ji žino, jog Vitnė mėgsta apsipirkinėti internetu, nes dažnai regi prie durų sukrautas stirtas dėžių su pirkiniais iš prabangių firminių parduotuvių ar kurjerių pristatytus maisto krepšius, kuriuos surenka auklytė. Dar ji žino, jog kažkuris iš jų – gal Vitnė, gal Džeikobas – prastai miega. Vidurnaktį grįžusi iš darbo, ji dažnai mato

kaimynų virtuvėje degant šviesą, o prie durų peršviečiamuose plastikiniuose maišuose guli nemažai tuščių vyno butelių.

Garsiai šaukiančią Vitnę Rebekai teko girdėti ne tik tą kaimynams surengtą popietę jų kieme. Kantrybę praradusios motinos riksmi dažnai aidi ir pro didžiulius jų namo langus, žvelgiančius į gatvę. Rebekai kaskart būna nesmagu ir gėda, kaip ir tąkart šventinę popietę, kai išgirdo Vitnę šaukiant ant sūnaus. Kas dar vyksta už to namo sienų? Įvairios spėlionės Rebekai kelia nerimą. Ji – gydytoja ir jai svarbu tik faktai, nes tik jie gali nuraminti.

– Ksaveras sunkiai sužalotas. Mus labai neramina jo galva. Dabar jis perkeltas į intensyviosios terapijos skyrių, jam sukelta dirbtinė koma, kad smegenys būtų ramybės būsenos. Skyriaus gydytojai tau praneš, ką dar numatoma daryti artimiausiomis dienomis, gerai? Tokiais atvejais viskas paaiškėja per pirmąsias tris paras. Žinau, Vitne, tau bus skaudu girdėti, bet aš noriu, jog suvoktum: labai tikėtina, kad jis gali ir nebeatsigauti.

Vitnė nė nekrusteli.

Kiek patylėjusi Rebeka švelniai klausia:

– Ar supratai?

Ji pajunta saujoje krustelint Vitnės ranką ir įdėmiai pažvelgia draugei į veidą: išrasojusi nuo prakaito kakta, permanentiniai antakiai, tobulas makiažas.

– Ar Džeikobas pasiliko su dvyniais?

Vitnė užsimerkia, purto galvą.

– Londone. Komandiruotėje. Iškart atlėkė auklytė, bet teko jos palaukti. – Jos balsas sudreba. – Negalėjau važiuoti greitąja kartu su juo.

Rebeka sako Vitnei galinti nuvesti ją į palatą pas sūnų. Jis intubuotas, veidas bus patinęs. Tai gali ją išgąsdinti, bet vaikas skausmo nejaučia. Dabar jis – nebe jos, Rebekos, o kitų gydytojų rankose. Už jų nugarų prasiveria durys; atsisukusi Rebeka išvysta seselę ir du policijos pareigūnus.

Jie nori pasikalbėti su Vitne, nes tokia tvarka. Rebeka sumoja, kad dabar tam netinkamas metas, nors jų parengti klausimai iš tikrųjų bus skirti ne jai, o Vitnei. Rebeka purto galvą: *Prašau, būkit geri, ne dabar!* Ir seselė išveda policininkus į koridorių.

– Moksliniai tyrimai liudija, kad ir tokios būklės pacientai jaučia, jog jų artimieji yra šalia. Gali palaikyti jį už rankos ir pašnekinti, kaip elgtumėsi, jei jis būtų sąmoningas. Ar aišku?

Vitnė pakyla nuo kėdės ir suima saujon sportinio švarkečio skvernus. Rebeka tvirtai apkabina draugę ir abi išeina į koridorių. Pakeliui Vitnė įsitempia. Atsisuka į Rebeką ir pirmą kartą pažvelgia šiai į akis.

– Ar tu dėl to neturi vaikų?

Rebeka sustoja. Neišmano, ką atsakyti. Darbas? Ligoninė? Nuolatinė baimė, kad atsitiks kas nors negera? Kad pasikui – nepakeliamas skausmas?

Atmintyje šmėsteli valandos, praleistos ant grindų vonios kambaryje. Unitazo dugne – kraujo krešuliai, sūpuojasi nutįsusios kruvinos gleivės. Šaltas šlapias rankšluostis ant pilvo lekiant automobiliu į ligoninę.

Kodėl ji neturi vaikų? Nes negali jų išnešioti.